

Teknisk gennemgang

- Orientering om afgørelse i Skærbæksagen
- Manglende fastsættelse af miljøkvalitetskrav
- Fund af miljøfarlige forurenende stoffer i danske kystvande

Dagsorden

1. Introduktion og baggrund
2. Orientering om afgørelse i Skærbæksagen
3. Redegørelse for problemstillingen om manglende miljøkvalitetskrav
4. Fund af miljøfarlige forurenende stoffer i danske kystvande og territorialfarvande
5. Spørgsmål

2. Orientering om afgørelse fra Miljø- og Fødevareklagenævnet i Skærbækværksagen

Miljø- og Fødevareklagenævnet har den 11. juni 2025 truffet afgørelse om Skærbækværkets miljøgodkendelse til udledning af rensed spildevand til Kolding Fjord.

I sagen har klager navnlig anført, at enhver tilledning af en række metaller, hvor miljøkvalitetskravet i forvejen er overskredet i recipienten, ikke kan accepteres, og en række af de anvendte fremgangsmåder fra Miljøstyrelsens FAQ-vejledning er i strid med vandrammedirektivet og kan derfor ikke anvendes.

Det er Miljø- og Ligestillingsministeriets forståelse, at afgørelsen forholder sig til ministeriets forståelse af Horsens-sagen fra 2023, der medførte, at Miljøstyrelsen suspenderede dele af vejledningen til indsatsbekendtgørelsen og dele af vejledningen til bekendtgørelsen om krav til udledning af visse forurenende stoffer.

Sagen gav dengang Miljø- og Ligestillingsministeriet anledning til en fornyet analyse af EU-Domstolens praksis og vandrammedirektivets forringelsesbegreb.

På den baggrund blev vejledningerne revideret med bl.a. en præcisering om, at miljømyndighederne altid skal foretage en konkret vurdering af, om en udledning vil medføre en stigning i koncentrationen i vandområdet og dermed udgøre en forringelse. Det blev lagt til grund, at det afgørende for denne vurdering er, om der vil ske en stigning i koncentration af stoffet på et repræsentativt overvågningspunkt i vandområdet.

2. Orientering om afgørelse fra Miljø- og Fødevareklagenævnet i Skærbækværksagen

Med Klagenævnets afgørelse af 11. juni 2025 vurderes det, at Miljø- og Ligestillingsministeriet har forstået Klagenævnets afgørelse fra 2023 korrekt, og at de reviderede vejledninger fra 2024 og 2025, efter Miljø- og Ligestillingsministeriets opfattelse, er i overensstemmelse med EU-retten.

Det følger således bl.a. af afgørelsen, at Klagenævnet ikke finder anledning til at anfægte den metode, Miljøstyrelsen bruger til at beregne, om der er sket en stigning i koncentrationen.

Ligesom Klagenævnet herudover ikke finder grundlag for at tilsidesætte, at beregningen af koncentrationsstigningen kan foretages ud fra repræsentative overvågningspunkter.

Den nye afgørelse ophæver Miljøstyrelsens miljøgodkendelse til Skærbækværket og hjemviser sagen til fornyet behandling.

Baggrunden herfor er, at Miljøstyrelsen ikke har godtgjort de anvendte overvågningspunkter i den konkrete sag, da styrelsen ikke har begrundet, hvorfor de to konkrete overvågningsstationer (ca. 600 meter og 1.000 meter fra udledningspunktet) er repræsentative for kystvandenes tilstand i denne sag.

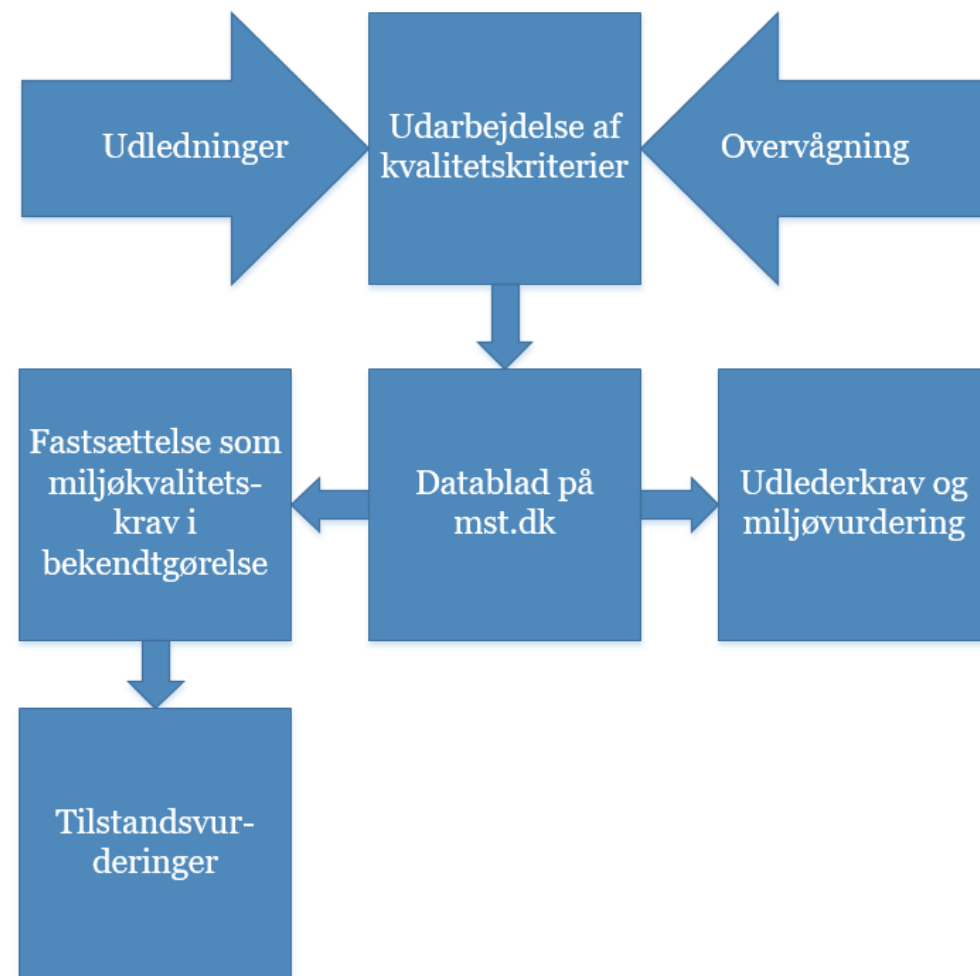
3. Redegørelse for problemstillingen om manglende miljøkvalitetskrav

- Der kan fastsættes miljøkvalitetskrav i tre matricer: Biota (fisk eller musling), sediment (mudder, sand, fine partikler) eller vand (fersk eller salt).
- I de marine vandområder overvåges der i sediment og biota, primært af faglige årsager (hensyn til analysetekniske årsager og stoffernes kemiske egenskaber, men også af hensyn til bevaring af ældre tidsserier).
- Det har for visse stoffer betydet, at det ikke er muligt at vurdere tilstanden, fordi overvågningen sker i en matrice, der ikke er miljøkvalitetskrav for.

3. Redegørelse for problemstillingen om manglende miljøkvalitetskrav

- Der udarbejdes kvalitetskriterier for miljøfarlige stoffer af to grunde
 - Til brug for fastsættelse af vilkår i forbindelse med udlederkrav
 - For at kunne fastlægge et miljøkvalitetskrav, der bruges i vurdering af tilstanden i vandområderne på baggrund af NOVANA overvågningen
- Uanset om et stof eller en stofgruppe har et fastsat miljøkvalitetskrav eller kun et kvalitetskriterie skal grænseværdien overholdes, når der fastsættes vilkår i en udledningstilladelse, ligesom det skal inddrages i forbindelse med miljøvurderinger af projekter.

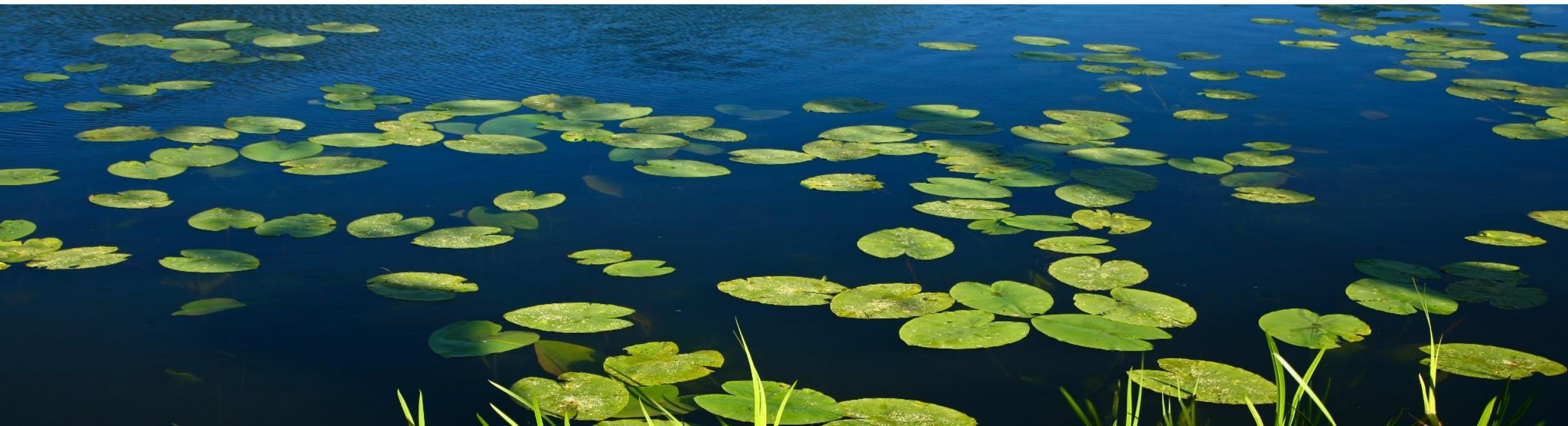

3. Redegørelse for problemstillingen om manglende miljøkvalitetskrav

- I 2018 udarbejdede Miljøstyrelsen en prioriteret liste med 75 miljøfarlige stoffer, som vurderedes at mangle et miljøkvalitetskrav i biota, sediment eller vand.
- Ikke alle 75 miljøfarlige stoffer er relevante for vurdering af tilstand af det marine vandmiljø, fordi de kun overvåges i søer eller vandløb.
- Der er udarbejdet kvalitetskriterier og fremsat forslag til miljøkvalitetskrav for 23 af stofferne. I alt er der ca. 128 nye miljøkvalitetskrav i høring, der slutter den 20. juni.
- 21 af stofferne er ikke længere relevante at udarbejde kvalitetskriterier for - eksempelvis fordi de er udtaget af overvågningen eller fordi stofferne indgår i andre miljøkvalitetskrav som en del af en gruppe af miljøfarlige stoffer.
- 7 af stofferne er i behandling i EU med henblik på fastsættelse af krav, som kan implementeres i Danmark.

3. Plan for at komme i mål

- Miljøstyrelsen er i gang med at udarbejde en aktuel og udtømmende liste over, hvilke miljøfarlige forurenende stoffer, som ikke har et miljøkvalitetskrav i de matricer, der overvåges.
- Miljøstyrelsen vil derefter vurdere behovet for at udarbejde kvalitetskriterier, der kan fastsættes efterfølgende som miljøkvalitetskrav.
- Vurdering af behovet for udarbejdelse af kvalitetskriterier er en tilbagevendende opgave, der bygger på ny viden om forekomster og stoffernes egenskaber.

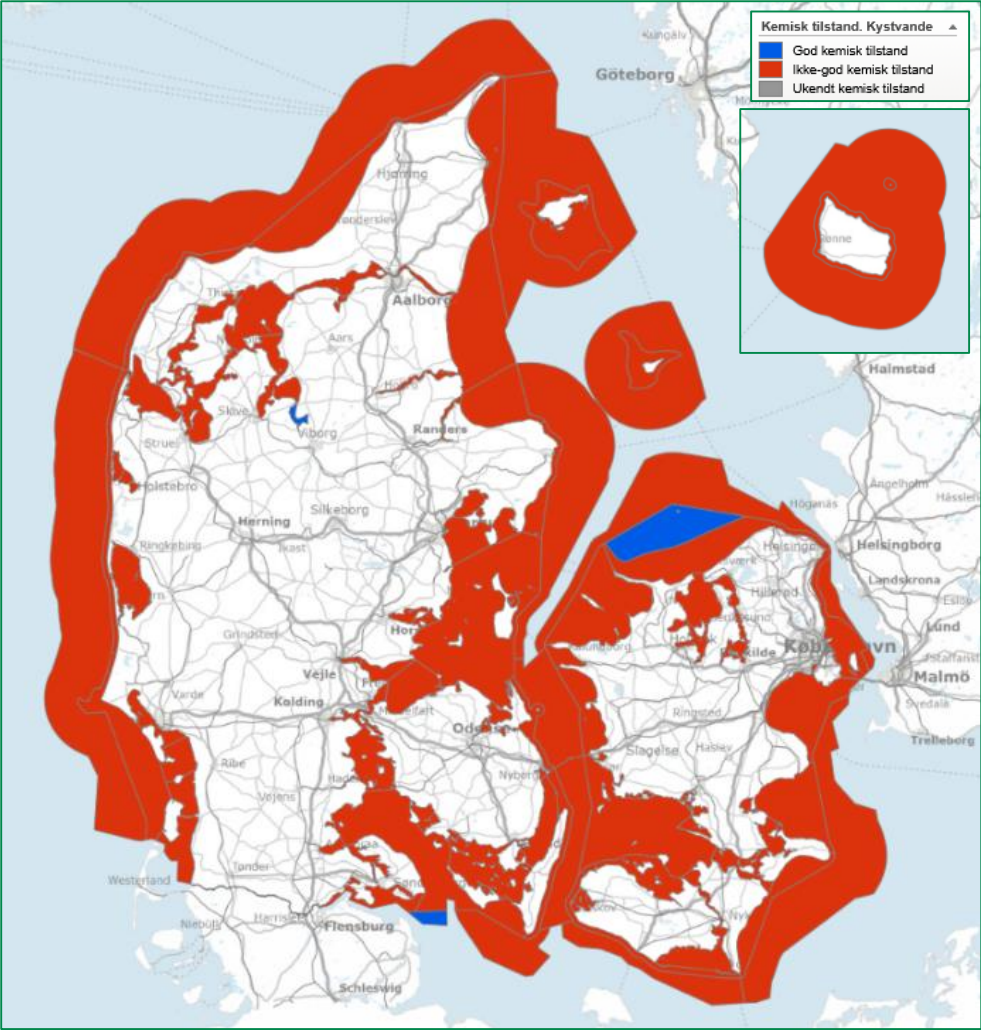

4. Fund af miljøfarlige forurenende stoffer i danske kystvande og territorial farvande

- 123 målsatte kystvande (109) og territorial-farvande (14) i Danmark.

Tilstand for miljøfarlige stoffer i kystvande og territorialfarvande	Kemisk tilstand		Økologisk tilstand	
	VP3	VP3II	VP3	VP3II
God	8	3	82	2
Ikke-god	111	120	16	107
Ukendt	4	0	11	0

- I vandområdeplanerne 2021-2027 indgik 14 prioriterede stoffer og ét nationalt specifikt stof.
- I genbesøget indgår 17 prioriterede stoffer og 14 nationalt specifikke stoffer.

Kemisk tilstand i genbesøget af vandområdeplanerne 2021-2027

4. Fund af miljøfarlige forurenende stoffer i danske kystvande og territorial farvande

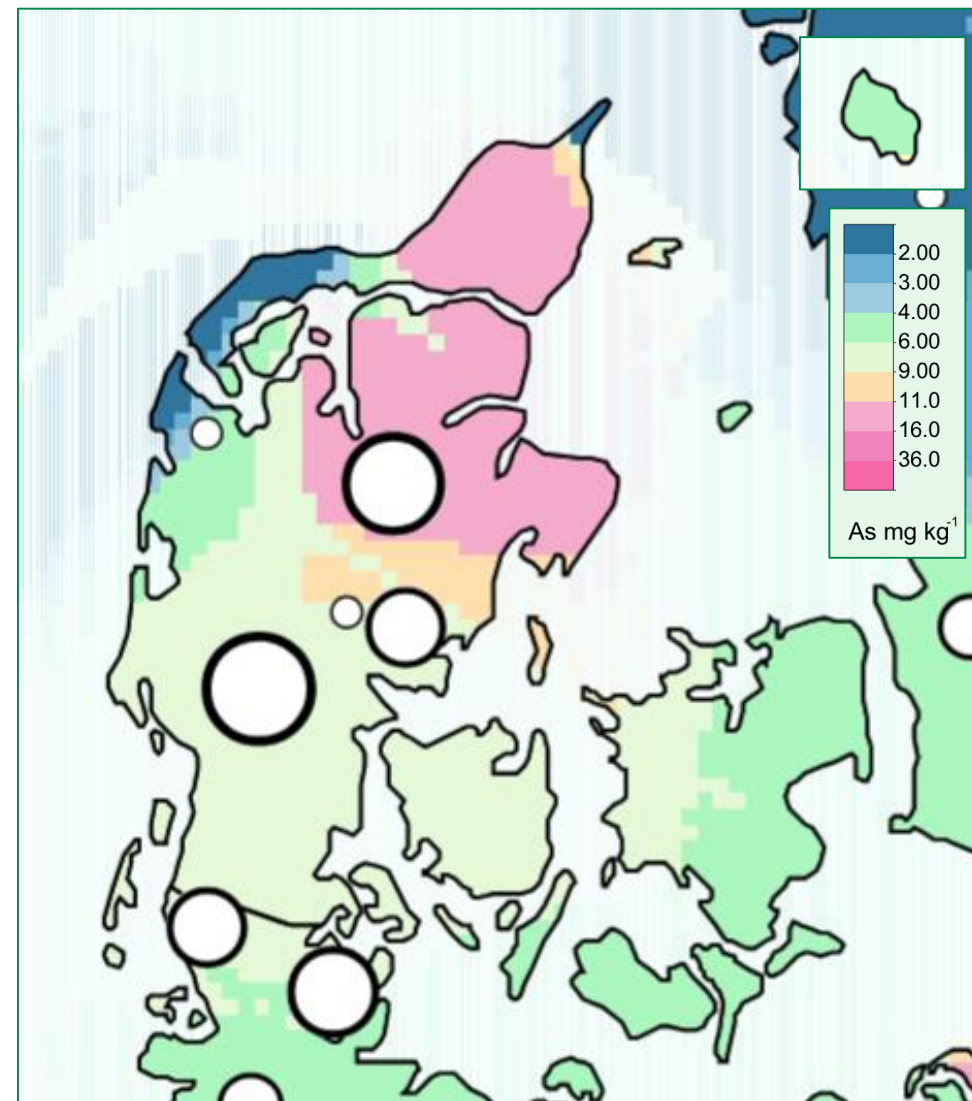
- Af de 31 miljøfarlige forurenende stoffer, som indgår i tilstandsvurderingerne for kystvande og territorialfarvande i genbesøget, er der nye (15) eller reviderede miljøkvalitetskrav (4) for tilsammen 19 af de inkluderede stoffer og stofgrupper.
- Når der fastsættes et nyt eller et revideret miljøkvalitetskrav, vil der altid være en risiko for, at miljøkvalitetskravet overskrides i et eller flere vandområder.
- Flere af stofferne er naturligt forekommende, andre har en begrænset anvendelse, mens f.eks. POP-stoffer er helt forbudte at anvende.

Tabel 2. Udsnit af tabel med antal vandområder med målinger og overskridelser samt andel af vandområder med overskridelser i tilstandsvurderingen for kystvande og territorialfarvande til genbesøget vandområdeplanerne 2021-2027 (VP3 II). Tabellen er sorteret så stoffet med den højeste andel af overskridelser er øverst.

Parameter (stoffer med fed indgik også i VP3)	Antal målte vandområder	Antal vandområder med overskridelse	Andel af vandområder med overskridelse (%)	Overskridelser af miljøkvalitetskrav i Biota (B) / Sediment (S)	Miljøkvalitetskrav (1) eksisterende (E), nyt (N) eller revideret (R) Biota/Sediment	Bemærkninger
Arsen	106	106	100	B/S	N/N	Grundstof (2)
Vanadium	6	6	100	S	-/R	Grundstof (2)
Cadmium	116	110	95	B	R/R	Grundstof (2)
Kviksølv	70	56	80	B	E/-	Grundstof (2)
PCB'er	81	64	79	B	N/-	POP-stof (3)
Bly	115	79	69	B	E/E	Grundstof (2)
Nikkel	116	62	53	B/S	N/N	Grundstof (2)
Chrom	106	55	52	B/S	N/N	Grundstof (2)
Benz(a)pyren	116	47	41	S	E/R	POP-stof (3)
Tributyltin (TBT)	96	30	31	B/S	N/N	Forbudt i bundmaling og træbeskyttelse
Benz(a)anthracen	106	30	28	B/S	N/N	POP-stof (3)
BDE'er	70	16	23	B	E/-	POP-stof (3)
Antracen	116	15	13	S	R/R	POP-stof (3)
Nonylphenoler	117	12	10	S	-/E	Anvendelsen er begrænset (4)

4. Fund af miljøfarlige forurenende stoffer i danske kystvande og territorial farvande

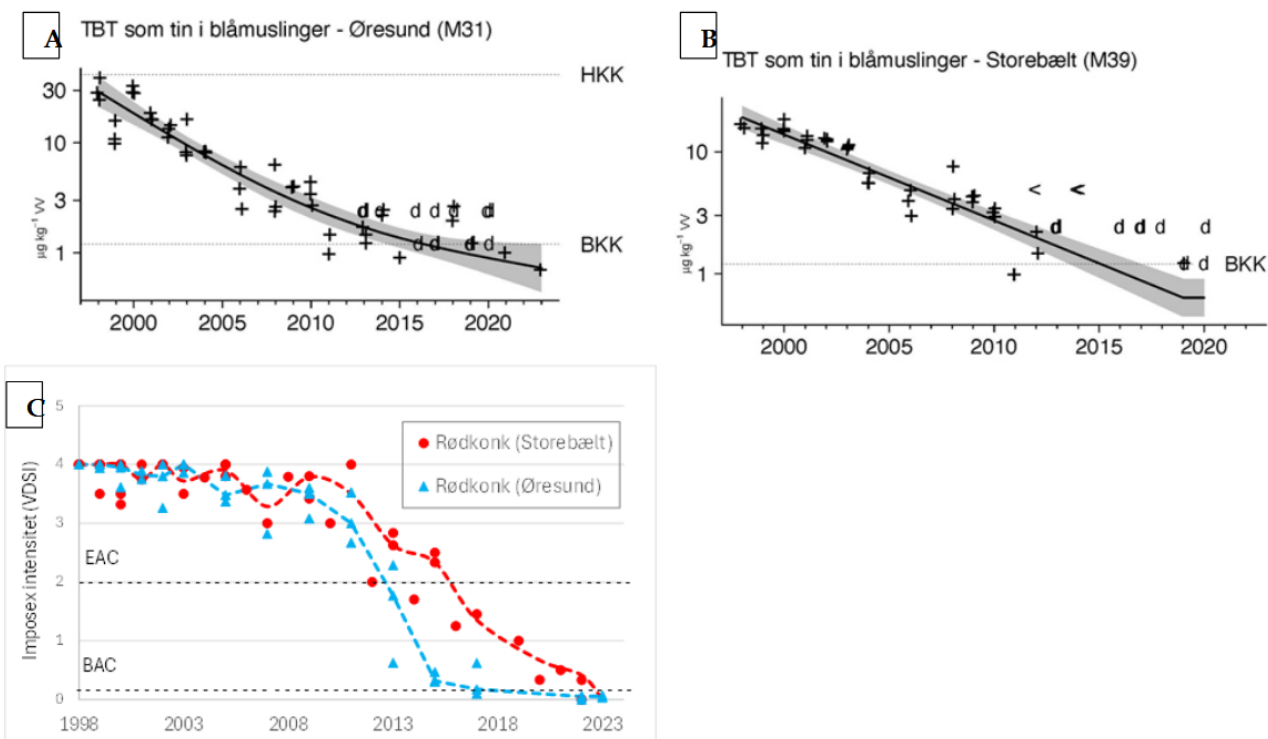
- I genbesøget er der især for fire stoffer konstateret store overskridelser:
 - Arsen
 - PCB'er
 - Tributyltin (TBT) og
 - Vanadium
- Ingen af de fire stoffer indgik i vandområdeplanerne 2021-2027.
- *Arsen* og *vanadium* er begge naturligt forekommende metaller, hvilket vurderes at være en væsentlig årsag til de konstaterede overskridelser.
- Kortet viser modellerede baggrunds-koncentrationer (farveskala) på baggrund af målinger (cirkler) af arsen i vandløbssediment i Danmark. Det foreslåede miljøkvalitetskrav er 2,2 mg/kg.

Baggrundskoncentrationer for arsen i vandløbssediment (FOREGS, Geochemical Atlas of Europe).

4. Fund af miljøfarlige forurenende stoffer i danske kystvande og territorial farvande

- Anvendelse af *PCB*'er er i dag forbudt, men de blev tidligere brugt i blandt andet elektronisk udstyr (for eksempel kondensatorer og transformere), i hydrauliske væsker og byggematerialer.
- Der er i dag et generelt forbud mod anvendelsen af *TBT* i antibegroningsmidler. Indholdet af *TBT* i muslinger er generelt faldet markant, efter at forbuddet trådte i kraft i 2003.
- Koncentrationerne af *TBT* er faldende i Øresund og Storebælt (øverst), ligesom effekten af *TBT* i havsnegle er faldende (nederst).

Figur 4.13. Tidstrends for indholdet af TBT i blåmuslinger fra to stationer i a) Øresund og b) Storebælt og c) forekomst af TBT inducerede effekter i form af imposex i havsneglen rødkonk indsamlet i Storebælt og Øresund. Bemærk TBT koncentrationerne angivet på enhed baseret på tin (Sn), dvs. kvalitetskravene er divideret med 2,44 og at der er logaritmisk skala på y-akse. De stiplede linjer angiver hhv. biota-kvalitetskriterium (BKK) for TBT i muslinger (Miljøstyrelsen, 2021) og "Background Assessment Criteria" (BAC) og "Environmental Assessment Criteria" (EAC) for imposex i rødkonk (OSPAR, 2023, HELCOM 2023).

NOVANA rapport, 2024, DCE. Videnskabelig rapport nr. 634

Spørgsmål